

Paweł Strzelecki /Departament Statystyki NBP / Instytut Statystyki i Demografii SGH

„Regionalne uwarunkowania imigracji i jej ewolucja w czasie - wyniki badań ankietowych w województwie lubelskim i innych regionach Polski”

Konferencja: „Regionalny wymiar procesów demograficznych. Województwo
lubelskie na tle Polski w kontekście Narodowego Spisu Powszechnego 2021

Plan prezentacji

■ Wprowadzenie

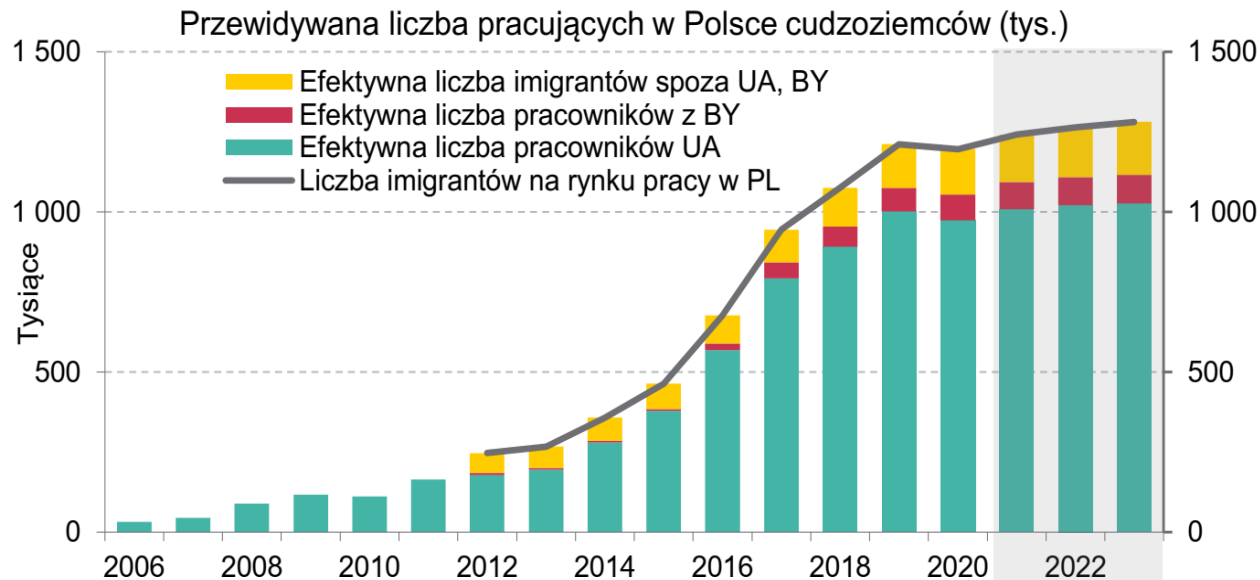
- Ewolucja imigracji zarobkowej do Polski
- Rola imigracji

■ Badanie przeprowadzane przez OO NBP

- Wybrane wyniki badania imigrantów w Polsce i w województwie lubelskim
- Wybrane wyniki badania firm zatrudniających imigrantów

Wprowadzenie

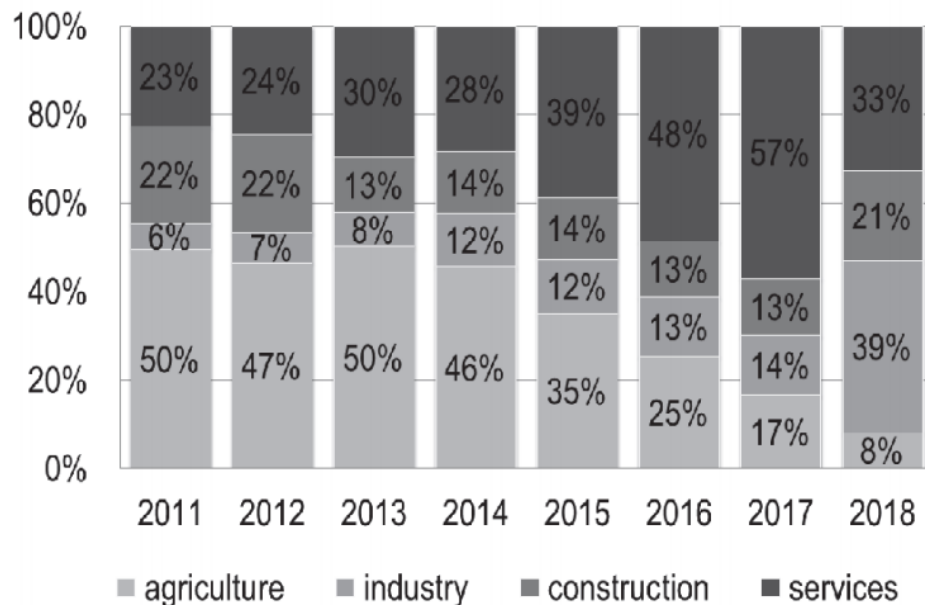
Zmiany imigracji w czasie

Źródło: NBP, prezentacja projekcji makroekonomicznej NECMOD z marca 2021 roku

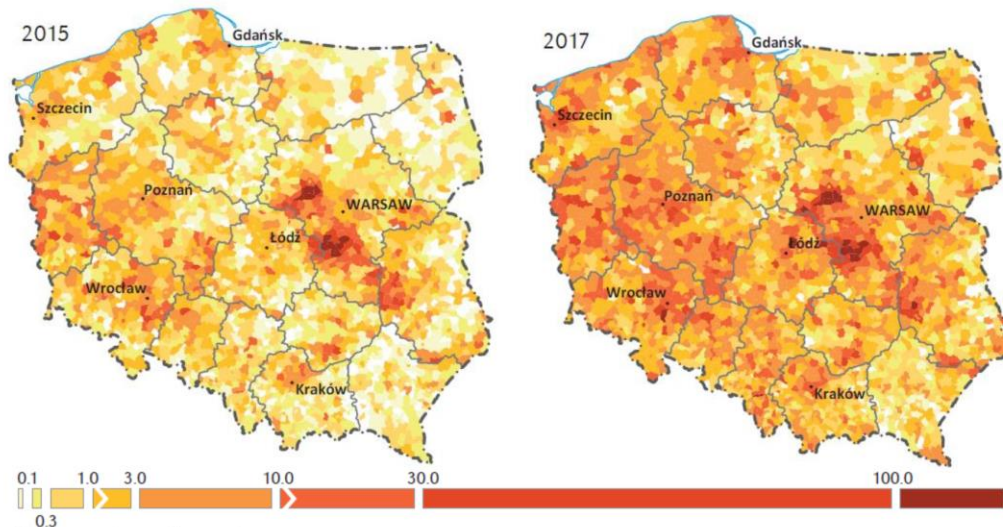
- Większość imigrantów była w Polsce krótkoterminowo (<12m)
- Napływ nowych osób wyhamowuje, ale wciąż jest obserwowalny
- Pandemia COVID-19 tylko nieznacznie i na krótko ograniczyła imigrację
- Projekcja NBP zakłada dalszy powolny wzrost liczby imigrantów w najbliższej przyszłości

Szybkie zmiany zatrudnienia imigrantów w sektorach gospodarki

- W latach 2014 – 2017 zaszła ewolucja – głównym miejscem pracy imigrantów stał się sektor usług a nie rolnictwo jak jeszcze w 2013 roku.
- Pandemia w 2020 roku nie wpłynęła istotnie na strukturę sektorową oświadczeń i pozwoleń na pracę. Są jednak oznaki przesuwania się zatrudnienia imigrantów ku przemysłowi i budownictwu.

Migracja do Polski według regionów

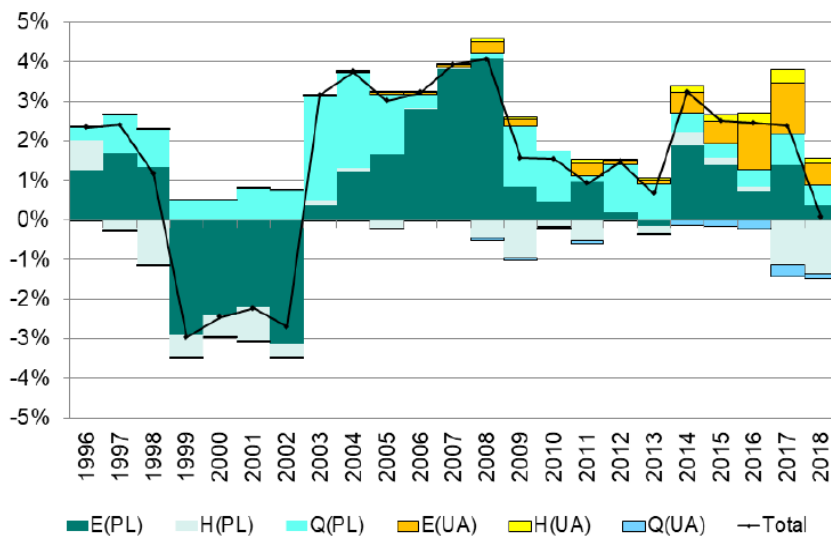
Źródło: Górny, Śleszyński (2019) *Exploring the spatial concentration of foreign employment in Poland under the simplified procedure*, "Geographia Polonica", Vol. 92(3), s. 338

W ciągu kilku lat migracja do Polski ze zjawiska obejmującego wybrane regiony rolnicze...

...stała się zjawiskiem ogólnopolskim ze szczególnym nasileniem w dużych aglomeracjach

Skala wpływ imigracji na PKB

Figure 5: Annual labour input growth – decomposition of baseline

- Od 2014 roku imigracja zarobkowa w coraz większym stopniu uzupełniała krajową podaż pracy zwiększając potencjał wzrostu PKB
- W 2016-2017 roku było to nawet 0,8pp. PKB
- Dodatkowy pozytywny wpływ wynikał z „pracowitości” imigrantów, ale ich produktywność była niższa niż przeciętna krajowych pracowników
- Od 2018 roku wzrost liczby imigrantów wyhamowuje, ale wciąż był dodatni. Bez obecnych już w Polsce imigrantów potencjał wzrostu mógłby się obniżyć.

Source: Own calculations. Notes: E: number of employees; H: hours worked per employee; Q: composition of hours worked. PL: Polish workers; UA: Ukrainian workers.

Źródło: Strzelecki, Growiec, Wyszzyński R. (2021) The contribution of the immigration from Ukraine to Economic Growth in Poland, NBP Working Papers nr 332.

Problemy związane z badaniem imigracji w Polsce

- Bardzo **szybkie i kompleksowe zmiany** (sytuacja w roku spisowym 2021 jest zupełnie inna niż w 2011)
- **Specyfika** obecnej imigracji do Polski – głównie pobyty krótkoterminowe i „niewidzialne” dla badań ankietowych
- „Niewidzialna” imigracja **wpływa na wiele aspektów** społecznych i gospodarczych: rynek pracy, rynek nieruchomości, szkolnictwo, rozwój regionalny itd.
- Pomimo podejmowanych prób wykorzystania danych z rejestrów **brakuje oficjalnych, spójnych czasowo szacunków liczby imigrantów**, także opartych na danych historycznych (być może NSP 2021 pozwoli choć częściowo na synchronizację tych informacji)
- Nie ma zbyt wielu informacji o imigrantach dotyczących ważnych, ale specyficznych tematów – np.: o przekazach pieniędzy, wzorcach konsumpcji, czy członkach rodziny imigrantów w Polsce.

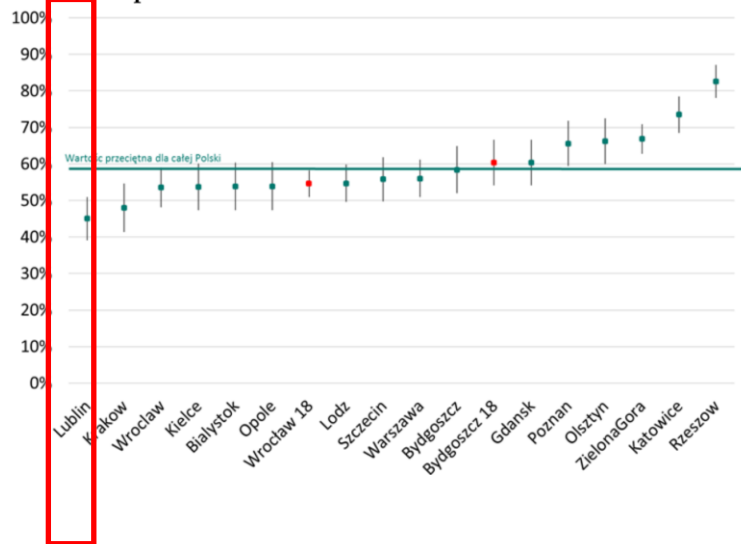
Badanie NBP i jego wybrane wyniki

Badanie przeprowadzone przez OO NBP

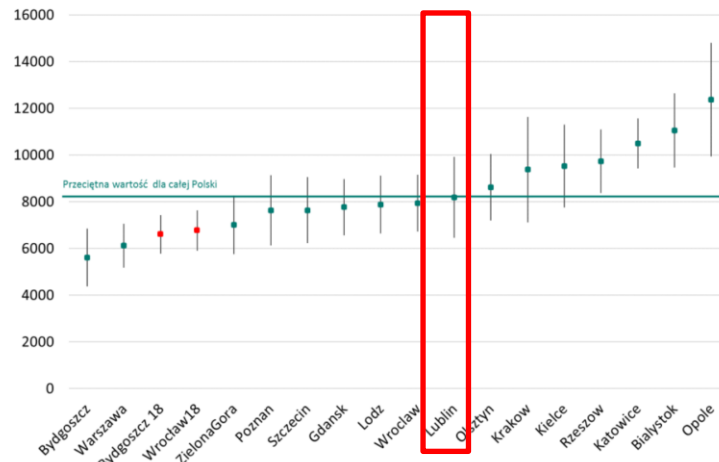
- W 2019 roku NBP wykorzystał sieć 16 Oddziałów Okręgowych w miastach wojewódzkich do pogłębienia wiedzy na temat charakteru migracji w każdym z województw.
- Badanie składało się z ankiety adresowanej do imigrantów (razem n=2981), oraz dodatkowych mini ankiet skierowanych do przedsiębiorców (n=240), urzędów i organizacji mających kontakt z migrantami
- Badanie skierowane do imigrantów próba celowa rekrutacja poprzez firmy i inne instytucje, kwestionariusze w języku ukraińskim i polskim.
- Tematyka pytań: sytuacja imigrantów na polskim rynku pracy, symptomy stabilizacji pobytu i dalsze plany imigrantów, przekazy pieniężne (częstość, wysokość, sposób przekazywania pieniędzy), trudności napotykanne przez imigrantów w Polsce

Wyniki (imigranci) – zróżnicowanie przekazów pieniężnych

Wykres 5. Oszacowania odsetka osób przesyłających pieniądze na Ukrainę według województw wraz z 90% przedziałami ufności.

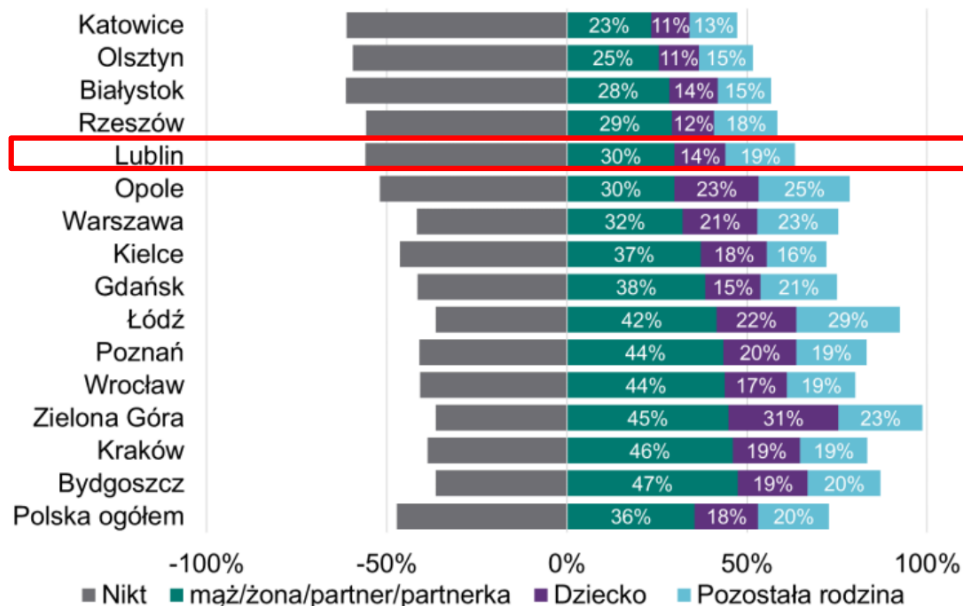

Wykres 6. Oszacowanie przeciętnych wartości rocznych przekazów osób, które deklarowały, że wysyłały pieniądze na Ukrainę (w zł) wraz z 90% przedziałami ufności.

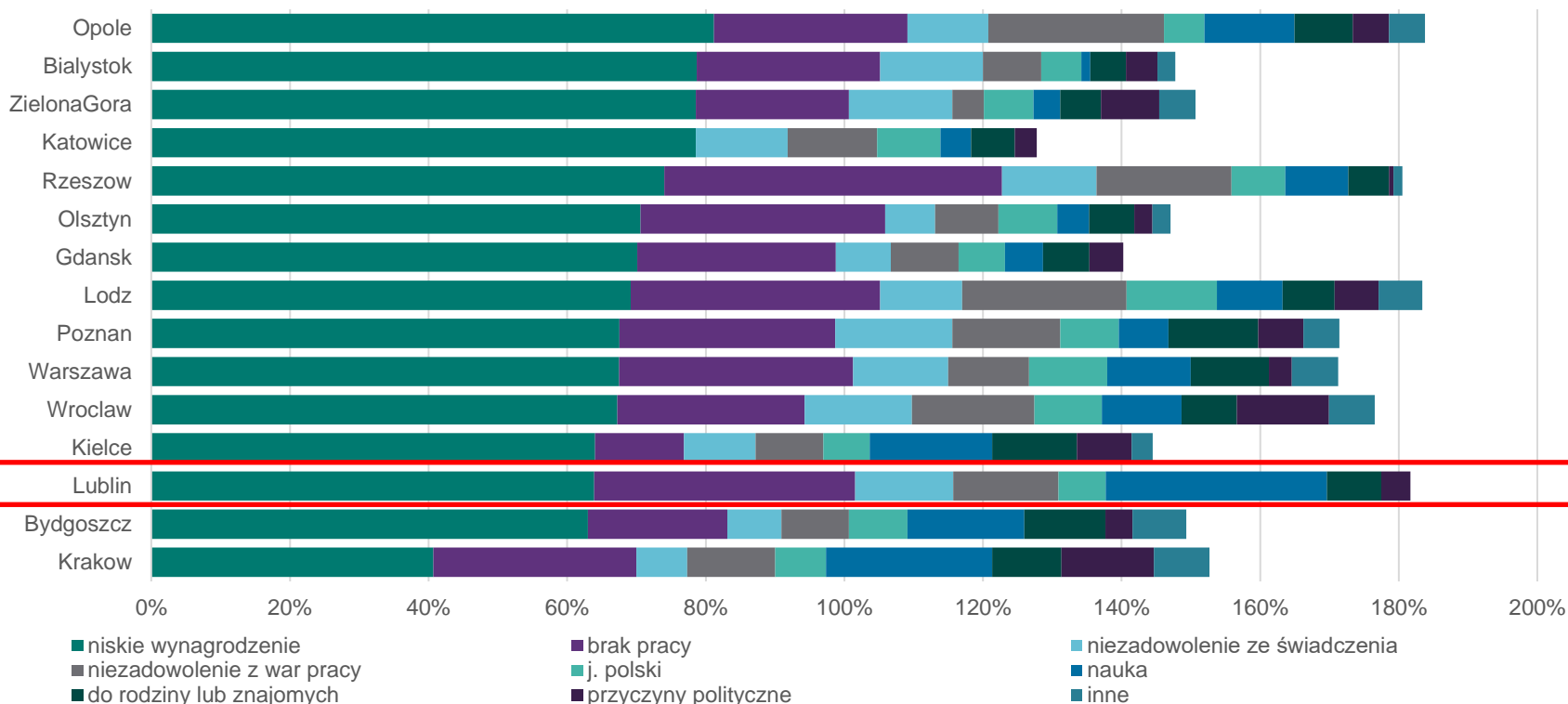
Wyniki (imigranci) – sytuacja rodzinna imigrantów

Wykres 8. Członkowie rodziny imigrantów przebywający w Polsce*

Źródło: Strzelecki, P. (2020) Imigranci w polskiej gospodarce - raport z badań ankietowych, raport dostępny na stronie NBP

Wyniki (imigranci) – dlaczego przyjazd do Polski

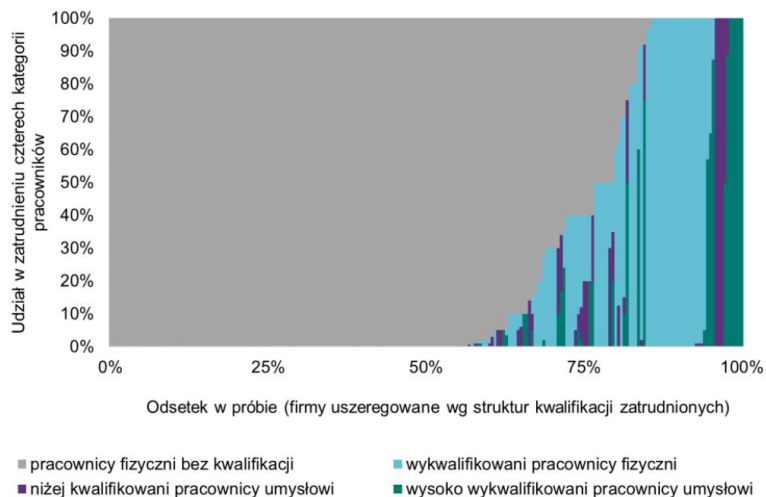
* Liczby nie sumują się do 100% gdyż możliwa była więcej niż jedna odpowiedź

Wyniki (imigranci) – oczekiwana sytuacja za 3 lata

Wyniki (firmy) – struktura miejsc pracy imigrantów

Wykres 9. Struktura zawodów, w których pracowali imigranci w ankietowanych firmach uporządkowanych według wykorzystania kapitału ludzkiego pracowników

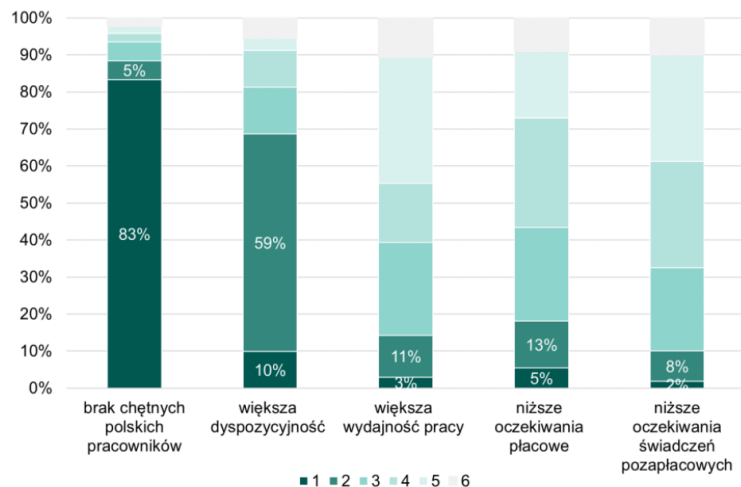
Przeciętne zatrudnienie w badanych firmach

	pracownicy umysłowi z wyższymi kwalifikacjami	niżej kwalifikowani pracownicy umysłowi	pracownicy fizyczni z wysokimi kwalifikacjami	niżej wykwalifikowani pracownicy fizyczni
Polska ogółem	5%	3%	16%	73%
Lublin	10%	2%	16%	72%

Źródło: Strzelecki, P. (2020) Imigranci w polskiej gospodarce – raport z badań ankietowych, raport dostępny na stronie NBP

Wyniki (firmy) – powody zatrudnienia imigrantów

Wykres 10. Powody zatrudnienia imigrantów (ranking ważności miejsca od 1 do 6)

Źródło: Strzelecki, P. (2020) Imigranci w polskiej gospodarce – raport z badań ankietowych, raport dostępny na stronie NBP

Przeciętne miejsce w rankingu

	Polska ogółem	Lublin
dostępność (brak chętnych polskich pracowników)	1.4	1.4
większa dyspozycyjność (możliwość pracy po godzinach, w święta itd..)	2.2	2.9
większa wydajność pracy ze względu na wyższe kwalifikacje	3.1	4.3
niższe oczekiwania płacowe (wliczając premie)	2.8	3.7
mniejsze oczekiwania co do świadczeń pozapłacowych (opieki medycznej, pakietów socjalnych itp.)	3.0	4.4

Podsumowanie

- Ostatnia dekada to okres dynamicznych zmian nie tylko liczby imigrantów zarobkowych w Polsce, ale także ich struktury przestrzennej oraz ich roli w polskiej gospodarce
- Ze względu na specyfikę (krótkookresowość, duża mobilność przestrzenna) imigranci są trudni do uchwycenia przez tradycyjne badania GUS (np.: BAEL, BBGD)
- Nie wszystkie cenne informacje o imigrantach mogą być pozyskiwane regularnie przez statystykę publiczną (np.: pytania wrażliwe, opinie pracodawców itd.)
- W związku z tym NBP wypracowuje metody zdobywania informacji o tych zjawiskach, które mają istotny wpływ na rozwój gospodarczy Polski
- Wyniki analiz wskazują, że zróżnicowane są strategie migracyjne oraz role jaką pełnią imigranci na lokalnych rynkach pracy.

NBP

Narodowy Bank Polski

Paweł Strzelecki

Ekspert ekonomiczny

Pawel.Strzelecki@nbp.pl